

KƏMALƏ ƏZİZOVA*

İNGİLİS VƏ AZƏRBAYCAN DİLLƏRİNDƏ BİRLƏŞMƏ TIPLI KULİNARIYA
TERMİNLƏRİ

XÜLASƏ

Söz birləşməsi qrammatik kateqoriyadır. Nominativ xarakterə malik olub əşya və hadisələri ifadə edir. Lakin əşya və hadisələri təklidə deyil, bir- biri ilə əlaqədə, münasibətdə ifadə edir. Söz birləşmələri sözlərin semantik-sintaktik vəhdətindən əmələ gəlir. Söz birləşmələri şəkildə yaranan terminlər terminologiyanın əsas hissəsini təşkil edir. Belə birləşmələrin tərəfləri hərtərəfli semantik inkişaf nəticəsində dəyişilmiş, bir qismi isə semantika cəhətdən genişlənmiş və yeni mənalar almışdır.

Terminlərin sintaktik üsulla formalaşması zamanı mürəkkəb sözlərdən daha çox söz birləşmələrə müraciət olunur ki, bu da səbəbsiz deyildir. Birləşdirmə içərisində istifadə olunan sözlər yeni bir anlayışı bildirir. Ancaq birləşmə içərisində yer alan hər leksik vahid əvvəlki mənasını saxlamış ola bilər. Çox vaxt isə bu tipli ifadələrdə komponentlər müstəqil mənalarını hişf edə bilmirlər. Terminlərin sintaktik üsulla yaranmasında və kəmiyyətə çoxluq təşkil etməsində termin-söz birləşmələrinin formalaşma prosesində aparıcı rol oynayan nüvə sözlərin xüsusi əhəmiyyəti vardır. Bir nüvə söz əsasında yaranan mürəkkəb termin və termin söz birləşmələri həmin nüvə sözün ifadə etdiyi və semantik yükü də özündə ehtiva edən yeni anlayışları və terminləri bir məna ətrafında birləşdirir ki, ingilis və Azərbaycan dillərindəki birləşmə tipli kulinariya terminlərinin əksəriyyəti məhz bu tipli nüvə söz ətrafında formalaşan dil vahidləridir.

Məqalənin yazılmasında müxtəlif elmi mənbələrdən istifadə olunmuşdur.

Açar sözlər: kulinariya, termin, birləşmə, ingilis, Azərbaycan.

Giriş. İngilis və Azərbaycan dillərində yeni termin yaratmağın əhəmiyyətli yollarından biri də sözlər arasında sintaktik əlaqələr qurmaqla müxtəlif elmi anlayışları ifadə edən terminlər düzəltməkdir.

Azərbaycan və ingilis dillərindəki kulinariya terminləri əsasən iki yolla düzəlir: morfoloji və sintaktik üsulla. Hər iki dildəki kulinariya terminlərinin yaranma yollarına nəzər saldıqda görürük ki, Azərbaycan dilindəki kulinariya terminləri əsasən morfoloji üsulla yaransa da, ingilis dilindəki kulinariya terminlərinin böyük bir qismi birləşmə tipli terminlərdir. Aqlitunativ dillərdə morfoloji üsulla sözlərin yaradılması prosesi həddindən artıq inkişaf etdiyindən, iki və daha artıq sözün birləşdirilməsi yolu ilə terminlər yaradılmasına bir o qədər də ehtiyac qalmır. M.Qasımov Azərbaycan dilində sintaktik yolla yaranmış terminlərin morfoloji yolla yaranmış terminlərə nisbətən sayca az olduğunu qeyd etmişdir. Alim bunun səbəbinin çoxhecalı sözlərin işlənməsini dilimizin ruhuna yad olması ilə izah edir (Qasımov: 2017, s. 131).

Azərbaycan dilində sintaktik üsul termin yaradıcılığında məhdud sahəni əhatə edir. Belə

ki, dilimizdə sintaktik üsulla yaranan terminlərin miqdarı morfoloji üsulla yaranan terminlərin miqdarından azdır. Lakin biz bu gün ingilis dilindəki kulinariya terminlərini araşdırarkən bunun tam əksinin şahidi olduq. Sintaktik yolla yaranmış kulinariya terminləri, xüsusilə birləşmə tipində olanlar terminoloji sistemdə üstünlüyə malikdir.

Söz birləşməsi qrammatik kateqoriyadır. Nominativ xarakterə malik olub əşya və hadisələri ifadə edir. Lakin əşya və hadisələri təklidə deyil, bir-biri ilə əlaqədə, münasibətdə ifadə edir. Söz birləşməsinin ümumi mənası bu əlaqələr əsasında meydana gəlir. Söz birləşmələrinin özlərinəməxsus qrammatik modelləri mövcuddur. Dilin qrammatik quruluşu ilə əlaqədar olaraq yaranmış bu modellər dilin tarixi inkişafı prosesində çox az dəyişikliyə uğrayır.

Terminlərin sintaktik üsulla formalaşması zamanı mürəkkəb sözlərdən daha çox söz birləşmələrindən istifadə olunur. Mürəkkəb sözlərin yaranması üçün uzun zaman kəsiyi lazım olduğu üçün söz birləşmələrindən daha çox istifadə olunur.

Söz birləşmələri sözlərin semantik-sintaktik vəhdətindən əmələ gəlir və bu iki cəhət qalsa da

* Bakı Slavyan Universiteti

bir qədər arxa plana çəkilir, digərləri- fonetik və stilistik cəhətlər isə irəli keçir.

“Söz tarixi kateqoriyadır. O, dil tarixinin müəyyən dövründə yaranır, formalaşır, mənə kəsb edir və həmin dildə danışanlar tərəfindən anlaşılıqlı olmaqla, hazır şəkildə ondan istifadə edilir. Söz birləşməsi isə belə tarixi inkişaf dövrü keçirmir. O, ifadə olunan müəyyən konkret bir fikirlə, məfhumla bağlı olaraq, danışan və ya yazan tərəfindən düzəldilir və bununla da onun fəaliyyəti bitir” (Seyidov: 1966, s.42).

Müasir Azərbaycan dilinə dair kulinariya terminləri içərisində sintaktik üsulla yaranmış xörək içki adları üstünlük təşkil edir: lülə kabab, tikə kabab, döymə kabab, ətli kükü, dönər kabab, lobyalı aş, səbz plov, dana basdırması, avma umac, abqora aş, albuxara aş, bağır beyin (bağır-bütün türk dillərində qaraciyər deməkdir.), badımcan turşusu, balıq küküsü, bibər dolması, çiyər boranısı (Təbriz mətbəxində bişirilir. Doğanmış çiyərə soğan və pomidor artırıb qovururlar), çoban bozartması, çoban salata, çoban aş. Ümumiyyətlə, Azərbaycan kulinariyasında “çoban” komponentli birləşmə modelli kulinariya terminlərinə çox tez-tez rast gəlinir. Bu “çoban” sənət, peşə adının Azərbaycanda çox yaygın olmasından irəli gəlir.

Söz birləşməsi elə bir dil vahididir ki, onun müəyyənlişməsində vurğu və pauza heç bir rol oynamır. Söz birləşmələrinin komponentləri arasında bir ardıcılıq qanunauyğunluğu yoxdur. Söz birləşməsinin formalaşması üçün ilkin olaraq iki müstəqil mənalı söz lazımdır. Əlbəttə ki, “Termin yaradıcılığı hər bir halda yaşanılan dövrə, onun ictimai və siyasi maraqlarına xidmət edir” (Axundov: 2003, s. 305).

Ümumiyyətlə, terminologiyada çəki etibarilə birləşmə tipli terminlər daha çoxluq təşkil edir. S.Sadiqova termin - söz birləşmələrindən bəhs edərək terminlərin sintaktik üsulla əmələ gəlmə yollarından iki üsulu göstərir:

1) sintaktik yolla mürəkkəb söz modelində formalaşanlar;

2) sintaktik yolla söz birləşməsi modelində formalaşanlar (Садыхова:2007, c.63).

İngilis və Azərbaycan dillərindəki kulinariya terminləri S. Sadiqovanın təsnifatına tam uyğun olaraq iki yerə bölünür: mürəkkəb söz modelində olanlar: *buttermilk*, *oatmeal* (yulaf yarması), *buckwheat* (qarabaşaq yarması); *bozbaş*, *şiləplov*, *bağırbeyin*, *ayrançilo*, *kəlləpaça*, *külə-*

basdı, və s. Bu tip kulinariya terminləri bir vurğu altında deyilir və btişik yazılır.

Söz birləşməsi modelində formalaşanlar: *watercress soup*, *Greek salad*, *Grilled sardines* (Aralıq dənizində meshhurdur), *Laksa lemak* (Malaziya yeməyidir. Hindistan cevizi ilə hazırlanır), *Chirashi sushi*, *fruit salad* və s. ; *əvəlik qovurması*, *dəvə qutabı* və s.

İngilis dilində sintaktik yolla söz birləşməsi modelində olan kulinariya terminləri müxtəlif semantik sahələri əhatə edir.

1. *Səhər yeməklər*: classic omelette, banana and yogurt pancake stack, Mexican eggs və s.

2. *Lunches*: (günorta yeməyi): Italian meatball soup (italyan mətbəxi), sweet potato soup, Chilled melon and ginger soup və s.

3. *Salatlar*: Mexican quinoa salad; Mixed bean and goat`s cheese salad (B vitamin ilə zengindir) və s.

4. *Ana yeməklər*: Harissa-spiced lamb chops (Mərakeş yeməyi), Pork steaks with fried apples; Cinnamon and ginger beef with noodles- (Çin mətbəxi) və s.

5. *Dəniz yeməkləri*: Red mullet in raki sauce (raki sousunda qırmızı kefal), Steamed trout in lettuce- (buxarda kahı ilə bişirilmiş alabalıq); Baked salmon with cucumber dill sauce- (şüyüdlü xiyar sousunda bişirilmiş qızıl balıq) və s.

6. *Tərəvəz yeməkləri*: Green beans with parsley- (cəfəri ilə yaşıl lobya) (fransız mətbəxi), Peas with lettuce (kahıyla noxud) və s.

7. *İçkilər*: Health boost juice, Grape, apple, and melon juice və s.

8. *Desertlər*: Red fruit medley- (qırmızı meyvə qarışığı; alman mətbəxidir), Vanilla pudding with raspberries (Moruq ilə vanil pudinqi), avocado and lime cheesecake və s. (Herling Laura: 2015, p. 210).

“Belə birləşmələrin tərəfləri hərtərəfli semantik inkişaf nəticəsində mənaca dəyişilmiş, bir qismi isə mənaca genişlənmiş və yeni mənalar almışdır” (Qasimov: 1966, s. 29). Birləşmə tipli kulinariya terminlərinin komponentləri ayrılıqda bəzən öz semantik mənalərini itirir, birləşmə şəklində tam fərqli mənə kəsb edirlər. Məsələn, “Sultani kabab” adlı I növ təyini söz birləşməsi şəklində olan kulinariya termini əsasən Təbriz mətbəxinə aiddir. Bu kulinariya termini haqqında M. Hüseynova yazır: “Mürəkkəb quruluşa malik bu kabab növünün birinci komponenti qədim rütbə, titul bildirən leksik vahid-

dir. Təbriz mətbəxinə aid olan bu kabab qoyunun bud ətindən hazırlanır və tikələri iri olur” (Hüseynova: 2018, s. 150). Kabab növlərindən biri olan bu kulinariya terminin gördüyümüz kimi, “sultan” titulu ilə heç bir əlaqəsi yoxdur. İngilis dilindəki “Hotdog” mürəkkəb kulinariya terminində də komponentlər öz semantikasını tamamilə itirmişlər.

Bu tip birləşmələri təxmini şəkildə belə qruplaşdırma bilirik: a) birinci tərəfi əvvəlki semantikasını dəyişərək müasir dildə tamamilə yeni anlayış bildirmişdir; b) ikinci tərəfin semantikasını genişləndirərək təminləşir; c) hər iki tərəfi semantik cəhətdən genişləndirərək termin birləşmələri yaradır. Hər iki dildəki kulinariyaya dair termin birləşmələrinin tərəfləri əsasən ad bildirən nitq hissələrindən ibarət olur. Məsələn, *lamb kababs; wooden spoon, Greek tomato omelette; cacix qovurması, əriştə aşı, əriştə şorbası* və s.

Hər iki dildəki birləşmə tipli kulinariya terminləri əsasən iki üsulla yaranır:

1. Leksik - sintaktik üsul. Bu üsulla yaranan terminlərdə heç bir morfoloji vasitədən istifadə olunmur. Bu üsulda komponentlər arasında semantik bağlılıq önəmli rol oynayır. Bu tipli birləşmələrin komponentləri yanaşma əlaqəsi ilə bir-birinə bağlanıb I növ təyini söz birləşməsi şəklində olurlar. Yanaşma əlaqəsi ilə birləşən terminlərdə ciddi qayda özünü göstərir. Belə birləşmələrdə təyin həmişə təyin olunandan əvvəl gəlir. Məsələn, *Mexican eggs, Wild garlic soup, Moroccan fish soup, Sweet potato soup* və s.; *təhcin plov (toyuqlu plov növü), turşu qovurma, döşmə plov, tikə kabab, qurudlu dolma* və s.

2. Morfoloji - sintaktik üsul. Bu qayda ilə yaranan terminlərdə həm leksik, həm də qrammatik şəkildən istifadə olunur. “Təbii ki, ayrı-ayrı sözlərin morfoloji-sintaktik üsulla birləşmə imkanları leksik-sintaktik üsula nisbətən daha geniş olduğu üçün bu üsulla yaranan terminlər də lüğətdə çoxluq təşkil edir və sözlərin müxtəlif şəkildə birləşən formalarda da təzahürü meydana çıxır. Bu zaman komponentlər birləşərək qovuşuq şəkildə bir məfhumu ifadə edir” (Гаджиева: 1973, c. 59-60). Terminoloji sistemdə bu üsulla yaranan terminlər daha çoxluq təşkil edir. Komponentlər birləşərək qovuşuq şəkildə bir məfhum bildirir. Məsələn: *badımcan turşusu, toyuq küküsü, mərci supu* və s.

shepherd`spie “çoban piroqu”, ploughman`s lunch “əkinçinin səhər yeməyi” və s.

Ümumiyyətlə, termin yaradıcılığı üçün qoyulmuş müəyyən prinsiplər olmalıdır və bunlar gözlənilməlidir. Müxtəlif elm sahələrində işlənən terminlərin bəziləri ümumişləklilik qazanır. Kulinariya terminlərindən əksəriyyəti danışıq üslubunda işlənməsi ilə digər elm sahələrinə aid terminlərdən fərqlənirlər.

Azərbaycan və ingilis dillərindəki birləşmə modeli kulinariya terminləri iki, üç və çoxkomponentli olur. Terminlərin çoxkomponentli dil vahidləri ilə ifadə olunması o qədər də məqsədəuyğun deyil. Lakin kulinariyaya aid məfhum və anlayışların bir çoxunun anlayış və məfhumların sadə sözlə adlandırılmasının mümkünsüzlüyü dildə termin-söz birləşmələrinin kəmiyyətcə daha çox, strukturca rəngarəng növlərinin yaranması ilə nəticələnir. Cəmiyyət inkişaf etdikcə mürəkkəb, çoxfunksiyalı və çoxşaxəli xarakterə malik əşya, avadanlıq və anlayışlar meydana çıxır. Bu tip çoxkomponentli terminlər isə dildə daha çox söz birləşmələri şəklində formalaşır.

“Əşya, hərəkət, əlamət və s. ifadə edən iki müstəqil mənalı sözün sintaktik-semantik cəhətdən birləşərək vahid, bütöv məna bildirməsi” və ya “iki və daha çox sözün nitqdə və məna birləşməsi” və yaxud daha geniş şəkildə “iki və ya bir neçə sözün məntiqi və formal baxımdan birləşərək bir bütöv məna ifadə etməsi söz birləşməsi adlanır” (Гаджиева: 1986, c.28).

Birləşdirmə içərisində istifadə olunan sözlər yeni bir anlayışı bildirir. Ancaq birləşmə içərisində yer alan hər leksik vahid əvvəlki mənasını saxlamış ola bilər. Çox vaxt isə bu tipli ifadələrdə komponentlər müstəqil mənalarını hiyf edə bilmirlər.

İki komponentli: *daş küftə* (ət daşda toxmaqla döyülür), *dəvə qutabı, döymə-qiymə; düyü həlimi* (Azərbaycan ədəbi dilində plov hazırlamaq üçün qaynadılan düyünün suyu deməkdir. Amma Təbriz dialektində şilə növlərindən biridir. Yemək adıdır); *əriştə aşı; əriştə şiləsi; at şorbası; at küküsü; əvəlik qovurması; əvəlikli aş; xan kababı (şirin bağırsağın içərisinə qaraciyər, ürəyi, xırda-xırda doğranaraq içərisinə doldurulur); kartof püresi; qurudlu dolma (Təbriz mətbəxi); Mican aşı (İsmayılıda Mican kəndi var. Çolpa lobya, şabalıd, soğanla içi doldurulur düyünün altına qoyulur); mirəsə*

aşı/əriştəli aş (Quba mətbəxi); mərci şorbası; orucluq kökəsi(Təbriz mətbəxi); toyuq şorbası; tuluq ayranı; turşkabab; un xaşılı; və s. İngilis dilində: *watercress soup, mussel soup* (İtaliya-mətbəxi), *Fennel salad* (şüyüd saladı), *Blackened salmon-hisə verilmiş qızıl balıq* və s.

Üç komponentli birləşmə modelli kulinariya terminləri: *Greek tomato omelette, Mexican quinoa salad, Sweet potato cakes, Warm fruit compote* və s. *daş kələm boranısı* və s.

Üç və daha çox komponentdən ibarət olan kulinariya terminləri: İngilis dilindəki bu tip kulinariya terminlərinin yaranmasında “with”, “and” bağlayıcılarından istifadə edilir: *scrambled eggs with smoked salmon, poached eggs with chargrilled asparagus, fried eggs with garlic, banana and yogurt pancake stack, Chorizo, chickpea, and mango salad* və s. Nümunələrdən də gördüyümüz kimi, ingilis dilində çoxkomponentli kulinariya terminlərinin işlənməsi daha xarakterikdir.

Digər sahə terminologiyalarında olduğu kimi, kulinariya terminologiyasında birləşmə modelli terminlərin yaranmasında milli dil vahidləri və alınmalardan istifadə edilir. Ayrı-ayrı mətbəxə aid anlayışların adlandırılmasında bu dil vahidləri mühüm rol oynayır.

İngilis və Azərbaycan dillərindəki birləşmə modelli kulinariya terminlərinin müəyyən qismi də tabesizlik əlaqəsi nəticəsində yaranmış kulinariya terminləri təşkil edir. Tabesizlik əlaqəsi əsasında yaranan birləşmə modelli kulinariya terminlərinə Azərbaycan dili ilə müqayisədə ingilis dilində daha çoxluq təşkil edir. Məsələn, *banana and yogurt pancake stack; Pea, mint, and avocado soup with quinoa* və s.

Azərbaycan və ingilis dillərindəki sintaktik üsulla yaranan kulinariya terminləri əsas funksiyaya, əlamətə, bənzətməyə və mənsubiyyətə görə müəyyənləşir:

a)hərəkətlə motivləşən terminlər. Buraya meteforlaşan və metonimləşən terminlər daxildir: *buble and squeak* “ət qızartması”, köpükçüklərlə motivləşir, *mixed grill* “qızardılmış assorti”, mix (qarışdırmaq sözündəndir); *soyutma ət, qızartma toyuq, dönər kabab* və s.

b)əlamət adları ilə motivləşən terminlər; *Bloody Mary* “kakteyl günü”, *qırmızı olduğu üçün bloody(qanlı)* sözü ilə təyin olunur; *hot dog* “sosiska növü” isti sosiskadan istifadə olunduğu üçün belə deyilir; *qiymə plov, daş küftə* və s.

c)kənd təsərrüfatı məhsullarının adı ilə motivləşən terminlər; *ginger snap* “iydəli peçenye”, *ginger pop* “iydəli limonad”; *kartof püresi, əvəlikli plov, yarma aş, çovdar çörəyi, buğda çörəyi* və s.

d)heyvan və quş adları ilə motivləşən kulinariya terminləri; *oxtail soup* “öküzquyruğundan sup”, *pork-pie-hat* “donuz ətindən hazırlanmış şlyapayabənzər piroq”; *Mixed bean and goat`s cheese salad*(Keçi pendirindən və paxladan hazırlanmış salad), *Spicy chicken meatballs*(əriştəli toyuq yeməyi); *Sweet and sour chicken*(şirin və turş toyuq), *Cajun chicken with sweetcorn salsa* (şirin qarğıdalılı toyuq), *quzu kababı, toyuqlu plov*, və s.

e)sənət-peşə adları ilə motivləşən kulinariya terminləri; *shepherd`spie* “çoban piroqu”, *ploughman`s lunch* “əkinçinin səhər yeməyi”; *çoban salata, çoban bozartması, çoban aş, və s.*

j)xalq, millət, şəxs və yer adları ilə motivləşən terminlər: *Scotch breakfast* “Şotland səhər yeməyi”(mütləq vələmir kaşası ilə müşayət olunur), *Cornish pasty* “Kornoul pirojnası”, *Melton Moybray pie* “donuz ətindən hazırlanmış piroq, ilk dəfə Leiterşir qraflığında Melton Moybery şəhərində bişirilib və s. (Alışova:2008, s. 199-204). *Turkish lamb and pomegranate pilaf* (Türk quzu və nar plovu), *Qarabağ bozartması, Naxçıvan qavurması, Talış ləvəngisi* və s.

ƏDƏBİYYAT

1. Alışova R.(2008). İngilis kulinariya terminlərinin semantic və struktur xüsusiyyətləri// Filologiya məsələləri №4, Bakı, 199-204.
2. Bagenal N. B. Fruit Growing, L. 1845
3. Beeton Mrs. Cookery and Household, L. 1968
4. Birmingham T. A. Esquire Drink Book R., 1957
5. Садыхова С.(2007). Терминологические словосочетание в Азербайджанском литературном языке. Bakı: Elm.
6. Herring L(2015). The no time to cook book. Great Britain, Copyright.

7. Hüseynova M. (2018), Azərbaycan dilinin yemək və içki adlarının tarixi-etimoloji lüğəti. Bakı: ADPU Nəşriyyatı, 195 s.
8. Qasımov İ. (2017). Azərbaycan terminologiyasının əsasları. Bakı: Elm və təhsil.
9. Qasımov M. (1967). Azərbaycan dilində terminlər necə yaranır? Bakı: Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatı.
10. Seyidov Y. (1966). Azərbaycan ədəbi dilində söz birləşmələri. Bakı: Maarif, 340 s.
11. Гаджиева Н. З. Серебрянников Б. А. (1986). Сравнительно – историческая грамматика тюркских языков. Синтаксис. Москва, из-во «Наука».
12. Гаджиева Н.З. (1973). Основные пути развития синтаксической структуры языков. Москва: Наука.

Kamala AZİZOVA

CULINARY TERMS OF COMBINATION TYPE IN ENGLISH AND AZERBAIJANI LANGUAGES

SUMMARY

Word combinations are a grammatical category. It has a nominative character and expresses objects and events. However, it expresses things and events not in isolation, but in relation to each other. Word combinations are formed from the semantic-syntactic unity of words. Terms formed in the form of word combinations are the main part of the terminology. The parts of such combinations have changed as a result of comprehensive semantic development, and some of them have expanded semantically and acquired new meanings.

In the syntactic formation of terms, more word combinations are used than compound words, which is not without reason. The words used in the conjunction signify a new concept. However, each lexical unit within a compound may retain its previous meaning. Often, in such expressions, the components are unable to retain their independent meanings. Nuclear words, which play a leading role in the process of formation of term-word combinations have a special significance in the syntactic formation and quantitative plurality of terms. Complex terms and phrases formed on the basis of a nuclear word combine new concepts and terms around the same meaning, including the semantic load expressed by that nuclear word, that most of the combination of culinary terms in English and Azerbaijani are language units formed around this type of nuclear word.

Various scientific sources were used in writing the article

Key words: culinary, term, combination, English, Azerbaijani

Камала АЗИЗОВА

КУЛИНАРНЫЕ ТЕРМИНЫ КОМБИНИРОВАННОГО ТИПА НА АНГЛИЙСКОМ И АЗЕРБАЙДЖАНСКОМ ЯЗЫКАХ

РЕЗЮМЕ

Словосочетания - это грамматическая категория. Он имеет номинативный характер и выражает предметы и события. Однако он выражает вещи и события не изолированно, а по отношению друг к другу. Словосочетания образуются из семантико-синтаксического единства слов. Термины, образованные в виде словосочетаний, составляют основную часть терминологии. Части таких сочетаний изменились в результате всестороннего семантического развития, а некоторые из них расширились семантически и приобрели новые значения.

Некоторые кулинарные термины на азербайджанском и английском языках являются сложными. При синтаксическом формировании терминов используется больше словосочетаний, чем составных слов, что не без оснований. Слова, используемые в союзе, означают новое понятие. Однако каждая лексическая единица в составе может сохранять свое прежнее значение. Часто в таких выражениях компоненты не могут сохранять свои независимые значения. Ключевые слова, играющие ведущую роль в процессе образования словосочетаний, имеют особое значение в синтаксическом образовании и количественной множественности терминов. Сложные термины и фразы, сформированные на основе ключевого слова, сочетают в себе новые концепции и термины, имеющие одинаковое значение, включая семантическую нагрузку, выраженную этим ключевым словом, так как большинство сочетаний кулинарных терминов в английском и азербайджанском языках являются языковыми единицами, сформированными вокруг этого слова.

При написании статьи использовались различные научные источники.

Ключевые слова: кулинария, термин, сочетание, английский, азербайджанский